THE PHARMACOLOGICAL WORK OF ARCHIGENES APAMEUS AS IT IS REFERRED IN CORPUS GALLENICUM

Koutroumpas D., Papadopoulos G.
Medical School, University of Athens

Mural painting showing Galen and Hippocrates
12th century; Anagni, Italy

Koutroumpas D., Papadopoulos G.
Medical School, University of Athens

Galen of Pergamon
129A.D. – 210 (?) A.D.
Iimaginary sketching

GALENI

ISAGOGICI LIBRI

QVI, CVM IN TOTAM ARTEM medicam introducant, in principio totius operis sunt locati: vt prius in ipsis tirones exerceantur, q ad difficiliora artis accedant.

INTRODVCTORIIS HIS LIBRIS

QVARTA HAC NOSTRA EDITIONE

Lux non minima allata est, quod multis in locis ad Graecorum codicum veritatem à mendis fuerint expurgati.

Locis etiam nunc primum in margine notatis, quos Galenus sparsim ex Hippocrate citat.

Librorum catalogum proxima pagina ostendit.

VENETIIS APVD IVNTAS. M D LXV.

Galeni omnia quae extant opera\vol. 1- Isagogici libri
***Venise : Junte, 1565,* édition en latin**
Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)

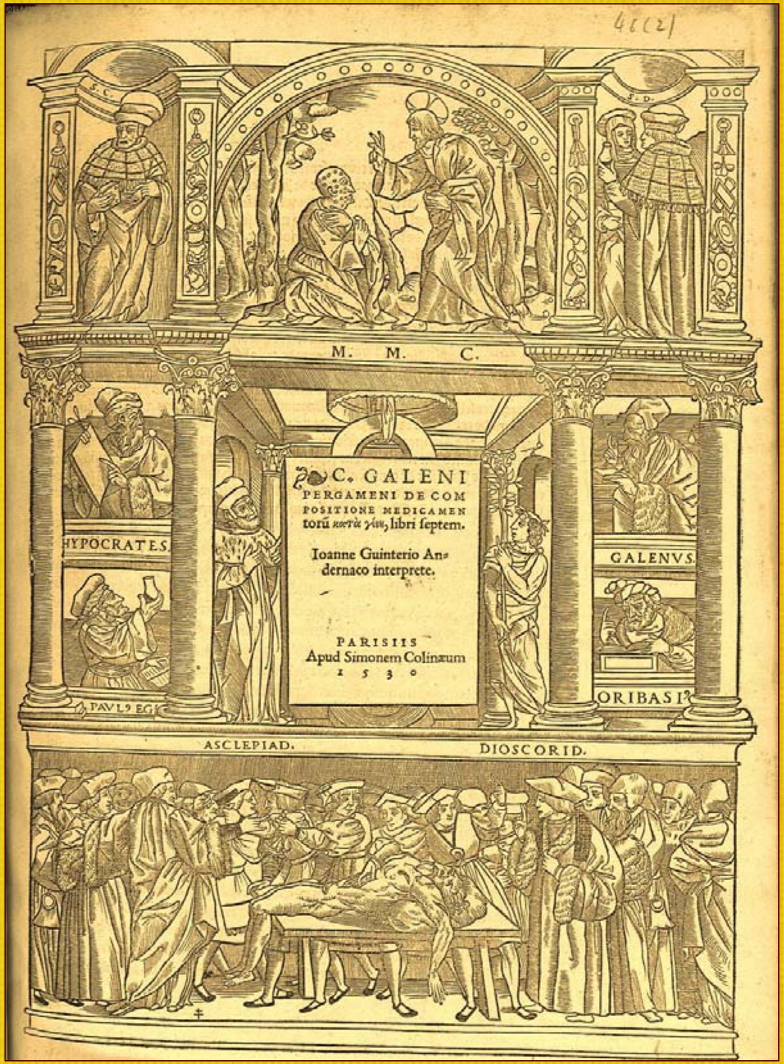

Galien. - C. Galeni De compositione medicamentorum kata gene, libri septem, Ioanne Guinterio interprete
Parisiis : Apud Simonem Colinaeum, 1530.
Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)

Ἀρχιγένης Ἀπαμεὺς

TURKEY
Antakya
St Simeon
Aleppo
Bab Al-Hawa
Ebla
MEDITERRANEAN SEA
Latakia
Apamea
SYRIA
Deir Ezzor
Hama
Crac des Chevaliers
Homs
Palmyra
IRAQ
LEBANON
Maaloula
Damascus
ISRAEL
Deráa
Bosra
Ramtha
JORDAN

᾿Αρχιγένης
ὁ ᾿Απαμεὺς τῆς Συρίας.

[Γαληνοῦ] Εἰσαγωγή ἢ ἰατρός
(XIV. 684, 9-10 Kühn)

Ἀρχιγένης, Φιλίππου, Ἀπαμεὺς Συρίας, ἰατρός, μαθητὴς Ἀγαθίνου, ἐπὶ Τραϊανοῦ ἰατρεύσας ἐν Ῥώμη, βιοὺς ἔτη ξγ´ καὶ συγγράψας πολλὰ ἰατρικά τε καὶ φυσικά.

Σοῦδα α 4107

Ἀρχιγένης, Φιλίππου, Ἀπαμεὺς Συρίας, ἰατρός, μαθητὴς Ἀγαθίνου, ἐπὶ Τραϊανοῦ ἰατρεύσας ἐν Ῥώμη, βιοὺς ἔτη ξγ΄ καὶ συγγράψας πολλὰ ἰατρικά τε καὶ φυσικά.

Σοῦδα α 4107

Ἀρχιγένης, Φιλίππου, Ἀπαμεὺς Συρίας, ἰατρός, μαθητὴς Ἀγαθίνου, ἐπὶ Τραϊανοῦ ἰατρεύσας ἐν Ῥώμη, βιοὺς ἔτη ξγ´ καὶ συγγράψας πολλὰ ἰατρικά τε καὶ φυσικά.

Σοῦδα α 4107

Ἀρχιγένης δὲ τὸν ἑαυτοῦ διδάσκαλον Ἀγαθῖνον ἐν ἀγρυπνίᾳ παρακοπτικῇ καταινοήσας ἐλαίῳ πολλῷ θερμῷ τὴν κεφαλὴν παραχρῆμα καὶ τῆς παρακοπῆς ἔπαυσε καὶ τῆς ἀγρυπνίας.

Ἀέτιου, Λόγοι ἰατρικοί
(CMG VIII/1. 345, 9-11)

Περὶ τῶν μελαινόντων τὰς τρίχας φαρμάκων ᾿Αρχιγένους. Εἶπον ὀλίγον ἔμπροσθεν, ὡς οὐ κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἰατρὸς ἂν τὰ τοιαῦτα μεταχειρίζοιτο, προστάττουσι δ᾿ ἐνίοτε βασιλικαὶ γυναῖκες, αἷς οὐκ ἔστιν ἀρνήσασθαι, μελανθῆναι βουλόμεναι τὰς τρίχας ἢ ξανθισθῆναι, διὸ καὶ τὸν ᾿Αρχιγένη νομίζω καίτοι σεμνότατον ὄντα, γεγραφέναι περὶ αὐτῶν ὧδέ πως αὐτοῖς ὀνόμασιν.

Γαληνοῦ, Περὶ συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους (XIV. 443, 6-12 Kühn)

᾿Ασκληπιάδης· οἱ δὲ περὶ ᾿Αθήναιον καὶ ᾿Αρχιγένην μόνῳ τῷ διήκοντι δι᾿ αὐτῶν πνεύματι καὶ τὰ φυσικὰ συνεστάναι τε καὶ διοικεῖσθαι καὶ τὰ νοσήματα πάντα, τούτου πρωτοπαθοῦντος γίνεσθαι ἀπεφήναντο, ὅθεν καὶ **πνευματικοὶ** χρηματίζουσι.

[Γαληνοῦ] Εἰσαγωγὴ ἢ ἰατρός
(XIV. 699, 6-10 Kühn)

καὶ **ἐκλεκτοὶ**, ὡς Ἀρχιγένης ὁ Ἀπαμεὺς τῆς Συρίας.

[Γαληνοῦ] Εἰσαγωγὴ ἢ ἰατρός
(XIV. 684, 9-10 Kühn)

.ἐν ᾧ γὰρ ἐσκοπούμην ἃ εἴρηκα, πυθόμενος τῷ ᾽Αρχιγένει τι γεγράφθαι βιβλίον, ἔνθα διδάσκει μνήμης βεβλαμμένης ἀνάκτησιν, εὐθέως περιῆλθον ἁπάσας μὲν τὰς βιβλιοθήκας, ἅπαντας δὲ τοὺς βιβλιοπώλας, ἅπαντας δ᾽ οὓς ᾔδειν ἰατροὺς ἐσπουδακότας περὶ τὰ συγγράμματα τἀνδρὸς.

Γαληνοῦ, Περὶ τῶν πεπονθότων τόπων (VIII. 148, 11-15 Kühn)

εἷς μὲν δή τις τῶν πρεσβευόντων τὴν Ἀρχιγένους αἵρεσιν.

Γαληνοῦ, Περὶ τῶν πεπονθόντων τόπων (VIII. 111, 12-13 Kühn)

ὅπερ δέ τις ἔλεγεν τῶν ᾿Αρχιγενείων διδασκάλων, ἐπισκέψασθαι καιρός·

Γαληνοῦ, Περὶ τῶν πεπονθόντων τόπων (VIII. 114, 11-12 Kühn)

.εἰ γὰρ ὡς ὁ σοφώτατος τῶν καθ' ἡμᾶς ᾿Αρχιγενείων [sc. ἰατρῶν ἢ διδασκάλων] ἀναγκαζόμενος αὐτὸν ἐξηγεῖσθαι

Γαληνοῦ, Περὶ διαφορᾶς σφυγμῶν
(VIII. 657, 17 – 658,1 Kühn)

.ἀλλ᾽ ὅ γε ᾽Αρχιγένης εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐκμαθεῖν οὕτω τὰ κατὰ τὴν ἰατρικὴν θεωρίαν σπουδάσας εἰκότως ἀξιόλογα συγγράμματα πάμπολλα κατέλιπεν.

Γαληνοῦ,Περὶ συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους (XIV. 534, 14-17 Kühn)

ἀλλ᾽ ὥσπερ αὐτὸς [sc. ὁ Ἀρχιγένης] ὑφ᾽ ὧν ἀνδρῶν ὠφεληθεὶς **ἄριστος** ἐγένετο.

Γαληνοῦ, Περὶ συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους (XIV. 534, 1-2 Kühn)

κᾀγὼ, τὰ παρὰ τοῖς ἀρίστοις ἰατροῖς ἐπῃνημένα φάρμακα γράψας ἐφεξῆς. [Περὶ ἀχώρων ᾽Αρχιγένους.] ῝Α ἔγραψεν ᾽Αρχιγένης περὶ ἀχώρων ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων.

Γαληνοῦ, Περὶ συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους (XII. 468, 1-4 Kühn)

ἀλλότρια γράφει [sc.Ἐρασίστρατος] τῆς γνώμης τῶν ἐπιφανεστάτων ἰατρῶν, οἷον Φυλοτίμου, Ἡροφίλου, Εὐδήμου, Ἀρχιγένου, Διοκλέους, Πραξαγόρου καὶ τῶν ἄλλων παλαιῶν.

[Γαληνοῦ] Ὑπόμνημα εἰς Ἱπποκράτους Ἐπιδημιῶν Β΄
(XVII. 364, 4-7 Kühn)

δι᾿ ᾿Αρχιγένην μάλιστα τοῦτο ποιεῖν διέγνωκα. πάντων γὰρ **ἐπιμελέστατος** ἐν τῇ περὶ τῶν πυρετῶν πραγματείᾳ δόξας γεγονέναι κινδυνεύει μηδὲν ἡμᾶς διδάσκειν ὁμοίως ᾿Ερασιστράτῳ.

Γαληνοῦ, Περὶ προγνώσεως σφυγμῶν
(IX. 366, 7-10 Kühn)

διὸ καὶ τὸν ᾽Αρχιγένη νομίζω καίτοι **σεμνότατον** ὄντα, γεγραφέναι περὶ αὐτῶν ὧδέ πως αὐτοῖς ὀνόμασιν.

Γαληνοῦ, Περὶ συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους (XIV. 443, 6-12 Kühn)

. ταῦτα πρὸς ἄφθας ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ φαρμάκων, ὀλίγου δεῖν ἅπαντα καὶ τοῖς ἄλλοις γεγραμμένα. Τί δή ποτ᾽ οὖν ἠξίωσα δὶς γράψαι ταῦτα καίτοι φυλαττόμενος οὕτως πράττειν; ὅτι καὶ τὸν Ἀρχιγένην τῶν ἄλλων ἐπιστάμενος ἀξιολογώτερον.

Γαληνοῦ, Περὶ συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους (XII. 468, 1-4 Kühn)

.ἀλλ᾽ ὅ γε ᾽Αρχιγένης εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐκμαθεῖν οὕτω τὰ κατὰ τὴν ἰατρικὴν θεωρίαν σπουδάσας εἰκότως ἀξιόλογα συγγράμματα πάμπολλα κατέλιπεν.

Γαληνοῦ, Περὶ συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους (XIV. 534, 14-17 Kühn)

Titles of Archigenes' treatises on Medical issues

- Περὶ σφυγμῶν
- Περὶ τῆς τῶν πυρετῶν σημειώσεως
- Ἐπιτομὴ <τῆς Περὶ τῆς τῶν πυρετῶν σημειώσεως>
- Περὶ τόπων πεπονθότων
- Περὶ τύπων
- Περὶ τῶν ἐν ταῖς νόσοις καιρῶν
- <Ὀξειῶν νόσων παθογνωμικά>
- Χρονίων νόσων παθογνωμονικά
- Περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων
- Περὶ καστορίου χρήσεως
- Περὶ τῆς δόσεως τοῦ ἐλλεβόρου ἢ Περὶ τοῦ ἐλλεβορίζειν
- <Ὀξειῶν νόσων θεραπευτικά>
- Χρονίων νόσων θεραπευτικά
- Ἐπιστολὴ πρὸς Μᾶρσον <περὶ ἀνακτήσεως μνήμης βεβλαμμένης>
- Ἐπιστολὴ <πρὸς ? περὶ ὑστερικῆς πνιγός>
- Ἐπιστολὴ πρὸς Μᾶρσον περὶ μελαγχολίας
- Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀρίστωνα <περὶ ἰσχιάδος>
- Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀττικὸν <περὶ τῶν ἐν κύστει ἑλκώσεων>
- Χειρουργούμενα
- Σύνοψις τῶν Χειρουργουμένων

ἢ τὰ μετὰ ὑπ᾽ Ἀρχιγένους οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πλεονάκις ἐν πλείοσι πραγματείαις εἰρημένα.

[Γαληνοῦ] Ὑπόμνημα εἰς Ἱπποκράτους Ἐπιδημιῶν Α´
(V. 62, 16-17 CMG)

Ἀρχιγένης, Φιλίππου, Ἀπαμεὺς Συρίας, ἰατρός, μαθητὴς Ἀγαθίνου, ἐπὶ Τραϊανοῦ ἰατρεύσας ἐν Ῥώμη, βιοὺς ἔτη ξγ´ καὶ συγγράψας πολλὰ ἰατρικά τε καὶ φυσικά.

Σοῦδα α 4107

- Περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων

  On remedies by kind

- Περὶ καστορίου χρήσεως

  On the use of castorium

- Περὶ τῆς δόσεως τοῦ ἐλλεβόρου

  On the dose of hellebore

᾿Αρχιγένους,
Περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων

Archigenes:
On remedies by kind

Ἀρχιγένης ἐν τῷ ιε′ βιβλίῳ τῶν Κατὰ γένος φαρμάκων

Φιλούμενου,
Περὶ ἰοβόλων ζῴων καὶ ἐν αὐτοις βοηθημάτων
(X. 9, 12 CMG)

᾿Αρχιγένους,
Περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων

Archigenes:
On remedies by kind

᾿Αρχιγένους, Περὶ καστορίου χρήσεως

Archigenes: On the use of castorium

[Περὶ καστορίου.] Ὄρχεις κάστορος ὀνομάζουσι καστόριον.

Γαληνοῦ, Περὶ κράσεως καὶ δυνάμεως τῶν ἁπλῶν φαρμάκων (XII. 337,3 – 4 Kühn)

ὡς καὶ βιβλίον ὅλον ᾿Αρχιγένει γεγράφθαι περὶ καστορίου χρήσεως.

Γαληνοῦ,
Περὶ κράσεως καὶ δυνάμεως τῶν ἁπλῶν φαρμάκων
(XII. 337, 4–5Kühn)

καστόριον, ἔνδοξον δὲ καὶ πολύχρηστον φάρμακον,

Γαληνοῦ,
Περὶ κράσεως καὶ δυνάμεως τῶν ἁπλῶν φαρμάκων
(XII. 337, 4Kühn)

ἐκεῖνος [sc. Ἀρχιγένης] μὲν οὖν τὰς κατὰ μέρος αὐτοῦ δυνάμεις διῆλθεν

Γαληνοῦ,
Περὶ κράσεως καὶ δυνάμεως τῶν ἁπλῶν φαρμάκων
(XII. 337,3 – 4 Kühn)

ἐγὼ δ᾽ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων φαρμάκων, οὕτω κἀπὶ τούτου τὴν καθόλου δύναμιν ἐρῶ, πρὸς ἣν ἀποβλέπων τις εὑρίσκειν ἑαυτῷ δυνήσεται τὰς κατὰ μέρος.

Γαληνοῦ,
Περὶ κράσεως καὶ δυνάμεως τῶν ἁπλῶν φαρμάκων
(XII. 337,7 – 9 Kühn)

᾿Αρχιγένους,
Περὶ τῆς δόσεως τοῦ ἐλλεβόρου

Archigenes:
On the dose of hellebore

οἱ δὲ ἀήθεις οὐκ ἄνευ κινδύνου καὶ μᾶλλον ἐπ᾽ ἐλλεβόρου ᾧ χρήσαντο ἐπὶ πλεῖστον οἱ παλαιοὶ καὶ μάλιστα Ἀρχιγένης, οὗ ἔτι καὶ νῦν σώζεται περὶ τῆς δόσεως τοῦ ἐλλεβόρου ἢ περὶ τοῦ ἐλλεβορίζειν τὸ βιβλίον.

[Γαληνοῦ] Ὑπόμνημα εἰς Ἱπποκράτους περὶ χυμῶν (XVI. 124, 7-11 Kühn)

μελητέον δὲ ἀεὶ ὡς εἴη ωφέλεια μείζων καὶ πᾶς ὁ βλάπτων και λυπῶν χυμός· ἵνα δὲ τοῦτο γένηται, πρῶτον μὲν δεῖ προσκέψασθαι, εἰ ἐπιτηδείως ὁ κάμνων ἔχει πρὸς τὴν κάθαρσιν.

[Γαληνοῦ] Ὑπόμνημα εἰς Ἱπποκράτους περὶ χυμῶν (XVI. 107, 12-15 Kühn)

οἱ δὲ ἀήθεις οὐκ ἄνευ κινδύνου καὶ μᾶλλον ἐπ᾽ ἐλλεβόρου ᾧ χρήσαντο ἐπὶ πλεῖστον οἱ παλαιοὶ καὶ μάλιστα Ἀρχιγένης, οὗ ἔτι καὶ νῦν σώζεται **περὶ τῆς δόσεως τοῦ ἐλλεβόρου ἢ περὶ τοῦ ἐλλεβορίζειν** τὸ βιβλίον.

[Γαληνοῦ] Ὑπόμνημα εἰς Ἱπποκράτους περὶ χυμῶν
(XVI. 124, 7-11 Kühn)

Περὶ τῆς δόσεως τοῦ ἐλλεβόρου
ἤ
Περὶ τοῦ ἐλλεβορίζειν

On the dose of hellebore
or
On helleborism

. τοῦ μὲν δὴ πολλοὺς ἀναγιγνώσκειν ὡς ἴδια τὰ ἐμὰ τὴν αἰτίαν αὐτὸς οἶσθα, κράτιστε Βάσσε· φίλοις γὰρ ἢ μαθηταῖς ἐδίδοτο χωρὶς ἐπιγραφῆς ὡς ἂν οὐδὲν πρὸς ἔκδοσιν ἀλλ᾽ αὐτοῖς ἐκείνοις γεγονότα δεηθεῖσιν ὧν ἤκουσαν ἔχειν ὑπομνήματα. τινῶν μὲν οὖν ἀποθανόντων οἱ μετ᾽ ἐκείνους ἔχοντες ἀρεσθέντες αὐτοῖς ἀνεγίγνωσκον ὡς ἴδια

Γαληνοῦ, Περὶ τῶν ἰδίων βιβλίων γραφή
(XIX. 10, 2-9 Kühn)

· ἐγὼ δ᾽ ἁπλῶς δοὺς τοῖς μαθηταῖς οὐδὲν ἐπέγραψα καὶ διὰ τοῦθ᾽ ὕστερον εἰς πολλοὺς ἀφικομένων ἄλλος ἄλλην ἐπιγραφὴν ἐποιήσατο.

Γαληνοῦ, Περὶ τῶν ἰδίων βιβλίων γραφή (XIX. 11, 8-10 Kühn)

Περὶ τῆς δόσεως τοῦ ἐλλεβόρου

On the dose of hellebore

Titles of Archigenes’ treatises on Medical issues

- Περὶ σφυγμῶν
- Περὶ τῆς τῶν πυρετῶν σημειώσεως
- Ἐπιτομὴ <τῆς Περὶ τῆς τῶν πυρετῶν σημειώσεως>
- Περὶ τόπων πεπονθότων
- Περὶ τύπων
- Περὶ τῶν ἐν ταῖς νόσοις καιρῶν
- <Ὀξειῶν νόσων παθογνωμικά>
- Χρονίων νόσων παθογνωμονικά
- Περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων
- Περὶ καστορίου χρήσεως
- Περὶ τῆς δόσεως τοῦ ἐλλεβόρου ἤ Περὶ τοῦ ἐλλεβορίζειν
- <Ὀξειῶν νόσων θεραπευτικά>
- Χρονίων νόσων θεραπευτικά
- Ἐπιστολὴ πρὸς Μᾶρσον <περὶ ἀνακτήσεως μνήμης βεβλαμμένης>
- Ἐπιστολὴ <πρὸς ? περὶ ὑστερικῆς πνιγός>
- Ἐπιστολὴ πρὸς Μᾶρσον περὶ μελαγχολίας
- Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀρίστωνα <περὶ ἰσχιάδος>
- Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀττικὸν <περὶ τῶν ἐν κύστει ἑλκώσεων>
- Χειρουργούμενα
- Σύνοψις τῶν Χειρουργουμένων

- Περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων

  On remedies by kind

- Περὶ καστορίου χρήσεως

  On the use of castorium

- Περὶ τῆς δόσεως τοῦ ἐλλεβόρου

  On the dose of hellebore

Thank you

Thank you